

Před rokem vešlo v platnost Nařízení o obnově přírody. Významně podporuje biodiverzitu a vrací do naší krajiny život

18.8.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Přesně před rokem vstoupilo v platnost Nařízení o obnově přírody - přelomový předpis, který má potenciál významně přispět k zastavení úbytku biodiverzity a navrácení pestrosti do naší krajiny. Poprvé v historii se všechny členské státy EU zavázaly nejen chránit to, co z přírody zbylo, ale také vrátit život tam, kde už téměř vymizel - od mokřadů přes lesy a řeky až po městské parky.

„Intenzivní vlny veder, sucho, rozsáhlé lesní požáry, bleskové povodně, to vše je důkazem toho, že klimatická změna probíhá a ovlivňuje životy nás všech. Naši krajinu musíme na tuto změnu připravit a zajistit jí tak zdravou a bezpečnou budoucnost. Obrovským úspěchem bylo na evropské úrovni loňské schválení Nařízení o obnově přírody, které pomáhá obnovovat poškozené ekosystémy, bojuje proti úbytku biologické rozmanitosti a adaptuje evropskou krajinu právě na klimatickou změnu,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Nařízení o obnově přírody, jehož schválení předcházelo intenzivní vyjednávání, na kterém se v době předsednictví v Radě EU významně podílela i Česká republika, bylo přijato v minulém roce a přesně před rokem vstoupilo v platnost. Nařízení navazuje na „Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030“ a je reakcí na nepříznivý stav krajiny, ekosystémů a pokles biodiverzity, který je celosvětovým problémem. Je potřeba zlepšit celkový stav krajiny a aktivně obnovovat ekosystémy, vytvářet prostředí, v němž mohou příroda i lidé společně prosperovat.

Nařízení proto cílí na komplexní obnovu ekosystémů – tedy na obnovu přírodních stanovišť a stanovišť druhů, přirozeného propojení řek a jejich záplavových území, revitalizaci zemědělských a lesních ekosystémů, ochranu opylovačů, a také na zvýšení podílu zeleně v intravilánech a zlepšení stavu sídelních ekosystémů. V těchto jednotlivých oblastech stanovuje právně závazné cíle obnovy tak, aby prostřednictvím obnovy ekosystémů i obhospodařování krajiny bylo udržitelnými způsoby postupně dosaženo zlepšení stavu krajiny, biodiverzity a zvýšení odolnosti ekosystémů, které poskytují společnosti řadu nenahraditelných ekosystémových služeb. Mezi ně patří například zachování přirozené úrodnosti půd, opylování potřebné pro zemědělskou produkci, zajištění koloběhu vody, zmírnění dopadů klimatických změn, ale také zachování přírodního bohatství jako takového.

Samotné nařízení stanovuje pro členské státy EU konkrétní měřitelné cíle obnovy přírody ve všech typech ekosystémů, přičemž těchto cílů má být dosaženo prostřednictvím opatření k obnově, které členské státy navrhnou. Nařízení tedy jednotlivým státům poskytuje velkou míru flexibility, s ohledem na specifické podmínky, potřeby a kontext každého území. Pokrok v obnově se sleduje prostřednictvím indikátorů (např. podílu sídelní zeleně, stavu běžných druhů polních ptáků, podílu organické hmoty v půdě anebo druhové rozmanitost dřevin v lesích aj.), určujících kvalitu a stav sledovaných ekosystémů. Členské státy mají povinnost do roku 2030 zastavit pokles hodnot daných indikátorů a zvrátit jejich negativní trend. V dalších desetiletích (nařízení počítá s výhledem do r. 2050) je pak cílem dosáhnout rostoucího trendu těchto indikátorů až do dosažení tzv. uspokojivých úrovní. Tyto úrovně si každý členský stát stanoví samostatně na základě národních specifik a potřeby obnovy stavu ekosystémů.

Nástrojem k provádění nařízení bude tzv. **Národní plán na obnovu přírody (NPOP)**, v němž každý členský stát specifikuje jaká konkrétní opatření jsou potřebná zavést k dosažení cílů v jednotlivých oblastech. Plán bude obsahovat popis národního přístupu k implementaci nařízení, záznam stavu ekosystémů k roku 2024 a především uvedený výčet opatření k obnově pro jednotlivé ekosystémy dle nařízení a způsob jejich plnění. První návrh NPOP musí být Evropské komisi odevzdán nejpozději do 1. září 2026 – návrhy každého z členských států Komise vyhodnotí, případně vrátí zpět k úpravám, a nejpozději 1. září 2027 musí členské státy zveřejnit finální návrhy těchto plánů a začít s jejich implementací.

Přípravy Národního plánu na obnovu přírody v ČR

MŽP již v minulém roce ustavilo sedm pracovních skupin zastřešujících horizontální koordinační platformu, pět tematických expertních skupin dle jednotlivých ekosystémů a ad hoc expertní skupinu pro nástroje implementace nařízení, která se zabývá financemi, komunikační strategií a dalšími průřezovými tématy. Dále byla pod vedením Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) sestavena samostatná pracovní skupina k datům a monitoringu.

Celý proces přípravy NPOP je otevřený a participativní – pracovních skupin se účastní více než 100 subjektů, ať již jde o další dotčená ministerstva (tedy zejména Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo pro místní rozvoj) a jejich resortní organizace, tak zástupce akademické sféry, samosprávy profesních a zájmových svazů nebo nevládní neziskové organizace. V rámci pracovních skupin probíhá diskuse nad požadavky nařízení, dostupností potřebných podkladů a informací. Klíčová bude především role pracovních skupin nyní, při návrhu konkrétních opatření k obnově přírody. Na jaře 2026 bude připravena také veřejná konzultace prvního draftu NPOP, která poskytne prostor pro zapojení širší veřejnosti.

Na podzim letošního roku se uskuteční již třetí kolo jednání pracovních skupin, které by mělo zahájit fázi samotné tvorby návrhu opatření NPOP. Souběžně s tím pokračují cílená jednání k jednotlivým úkolům a specifickým tématům. Přípravný proces je tedy v plném proudu.

Pokud máte podněty k přípravě Národního plánu na obnovu přírody, neváhejte nás kontaktovat na e-mailové adrese nature@mzp.gov.cz.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/pred-rokem-veslo-v-platnost-narizeni-o>